

SCRIPTA

Numéro Scripta : 7354

Autre(s) référence(s) : Round 354

Auteur(s) : Henri II Plantagenêt, Angleterre (roi)

Bénéficiaire(s) : Les Préaux, Saint-Pierre de Préaux (abbaye)

Genre d'acte : charte

Authenticité : non suspect

Datation : [1185-1188, janvier]

Lieu d'émission : Caen

Action juridique : confirmation

Langue du texte : latin

Analyse

Confirmation générale des biens de l'abbaye de Préaux.

Tableau de la tradition

Éditions principales

- a. Dodsworth Roger, Dugdale William, *Monasticon Anglicanum, sive Pandectae coenobiorum Benedictinorum, Cluniacensium, Cistercensium Carthusianorum..., de canonicis regularibus Augustinianis...*, Londres, Longman, Hurst, Rees, Orme & Brown, 1817-1830, 8 vol., t. 6, vol. 2, p. 1027 (extrait).
- b. Berger Élie, Delisle Léopold, *Recueil des actes de Henri II, roi d'Angleterre et duc de Normandie concernant les provinces françaises et les affaires de France*, Paris, Imprimerie Nationale (Chartes et diplômes relatifs à l'histoire de France), 1916-1927, 3 vol., n° DCLXXV, t. 2, p. 290-293.
- c. Rouet Dominique, *Le cartulaire de l'abbaye bénédictine de Saint-Pierre-de-Préaux (1034-1227)*, Paris, Éditions du CTHS (Collection de documents inédits sur l'Histoire de France, section d'Histoire et de Philologie des civilisations médiévales ; série in-8°, 34), 2005, B72, p. 297-302.

Indications

Round John-Horace, *Calendar of Documents Preserved in France, Illustrative of the History of Great Britain and Ireland*, 918-1206, Londres, Her Majesty's Stationary Office, 1899, p. 119, n° 354.

Dissertation critique

Sur la datation de cet acte, voir DELISLE/BERGER, *Recueil des actes de Henri II*, t. 2, p. 290. Hugues, évêque élu de Coventry, est le même qu'Hugues de Nonant, élu de Chester, élu en 1185 et sacré le 31 janvier 1188.

Texte établi d'après a

Henricus, Dei gratia rex Anglorum, et dux Normannorum et Aquitanorum, et comes Andegavorum, archiepiscopis, episcopis, abbatibus, comitibus, baronibus, justiciis, vicecomitibus, et omnibus baillivis et fidelibus suis, salutem. Sciatis me concessisse et presenti carta mea confirmasse Deo et abbacie Sancti Petri de Pratell[is] et monachis ibidem Deo servientibus omnes subscriptas rationabiles donationes sibi factas et cartis donatorum confirmatas. Ex dono Hunfridi constructoris ipsius abbacie Pratell[orum], quicquid habebat in predicta villa Pratell[orum], excepta

parte illa quam reservabat alteri abbacie quam proponebat conversationi sanctimonialium construere. Item ex dono ejusdem, id quod habebat in dominio suo apud Turvillam et in Sellis et in Campiniaco et in Bosco Osberni. Ex dono Rogeri et Roberti, filiorum predicti Hunfridi, decimam Pontis Audomari de theloneo, de censu, de molend[inis] et de omni re que decimari potest, et omnes ecclesias ejusdem ville, et quicquid in Hispania in dominio suo habebant, exceptis militibus ex quibus postea subscripta concesserunt, videlicet Goscel[ino] et Hugo[ne] de Avesna et Goscel[ino] Ruffo ; preter hec, ecclesiam cum terra ad illam pertinente et decimam molend[inorum] ejusdem ville, et unum hospitem, et terram Magni Maris. Ex dono Roberti comitis, anno quo perrexit Jerusalem, Turstini Villam ex suo dominio, secundum quod in carta predictae abbacie continetur. Ex dono Saffridi militis, sex agros terre. Ex dono Gisleberti et Turstini, duorum fratrum ipsius, XIII. agros terre. Ex dono Willelmi comitis, ecclesias de Bolevilla et de Viana, cum terra ad eos pertinente. Ex dono Johannis archiepiscopi, filii Radulfi comitis, terram de Sancto Benedicto in foresta de Guevra, cum omni consuetudine, preter aprum et accipitrem. Ex dono Rogeri de Bello Monte, quicquid habebat in Machivilla, in silvis et in aquis. Ex dono Rannulfi vicecomitis Baiocensis, unum hospitem plenarium et unam navem in suo portu qui Portis (sic) dicitur. Ex dono Alveredi cujusdam laici, id quod habebat in Bona Villa in campis et salinis, concedente Willelmo filio Osberni, de quo illud beneficium erat. Ex dono Beatricis sororis Gosmundi Ruffi, terram unius hospitis plenarii in Gerengiis. Ex dono Willelmi Martionis, consuetudines quas habebat in terra Wascolii, scilicet hanfar., utlac, rapt, incendium, bernagium, bellum. Ex dono cujusdam militis de Warena, Rannulfi nomine, concessu Beatricis conjugis sue, quicquid habebat in terra Wascolii in bosco et plano et aquis. Ex dono Teobaldi de Wascolio filii Normanni, partem quam habebat in ecclesia Sancti Lauriani, cum terra ad eam pertinente, et decimas militum suorum, secundum quod in carta quam inde habent continetur. Ex dono Gilleberti, filii predicti Theobaldi, ecclesiam Sancti Marcelli cum terra ad eam pertinente, que sui patrimonii erat. Ex dono Rogerii de Rim (sic), terram et decimam quandam, cum uno homine, Hugone nomine, quem dedit in additamentum predictae ecclesie, et cum silva ipsius Hugonis, quam ipse Hugo postea dedit memorate ecclesie Sancti Petri. Ex dono Willelmi filii Osberni et Rogerii filii Rogerii de Monte Gomerio, terram de Monticulo super fluvium Andele. Ex dono Godefridi et Radulfi filii Dastin., Mainnillum Dastin. Ex dono Ricardi de Morei, terram unius vavassoris, nomine Gaufridi Fortis, in Grimboldi Villa, et decimam unius fori et terram cujusdam clerici. Ex dono illius de Mainotmere, duos plenos hospites, terram scilicet XL. agrorum in villa Wanescroti. Ex dono Rogerii de Bello Monte, decimam unius gort de Bello Monte. Ex dono Willelmi marchionis, impetrante et concedente Hugone de Monte Forti, libertatem omni terre Sancti Petri Rotoville omnium tributorum, servitorum, censuum. Ex dono Rogerii de Bello Monte, concessione Roberti et Henrici filiorum suorum, ecclesiam de Cumbun et ecclesiam de Sancta Oportuna cum terris et decimis ad eas pertinentibus et cum duabus masuris terre et cum omni eo quod Hunfridus presbiter ex dono ipsius Rogeri ibi possidebat. Ex dono ejusdem Rogeri, secundum tenorem carte ipsius, quicquid habebat in Salernia, in terris et silvis et molendinis et hominibus et omnibus consuetudinibus, concessione Roberti comitis Mellenti filii sui, exceptis his que Sancto Leodegario dederat. Ex dono ipsius Roberti comitis Mellenti, omnes libertates quas cum banlewia et utlach et hanfar. et incendio dedit ecclesie Pratellensi et monachis, secundum quod in carta quam inde habent determinatum est. Ex dono ejusdem Roberti comitis Mellenti, ecclesiam et decimam tocius ville que dicitur Boscus Goieth cum XXXta agris terre, concessu Roberti principis Normannie. Ex dono Rogerii de Bello Monte et filiorum ejus, concessu regis Willelmi filii Roberti marchionis, q[u]inque hidas terre in villa de Orlaveschota et decimas de Moritona et de Nortona, de Withchericha et de Herborberia. Ex dono predicti Willelmi regis, terram Alfelmi et Walverici de Watintona, quinque hidas terre in Estona cum ecclesia et sepultura tocius villa, pro villa de Sancto Clero quam acceperat de abbacia Sancti Petri et dederat Roberto comiti Moritonii fratri suo. Ex dono Arnulfi de Hesdinch, ecclesiam de Neweberi et decimam tocius redditus vel exitus ville de Molendin., de theloneo et de omni re que decimari potest, et unam hidam terre, et domum presbiteri liberam ab omni censu et consuetudine et servitio, concedente rege Willelmo. Ex dono Hugonis filii Willelmi vic[ecomitis] Dive, terram Ingelberti in Rodovilla et decimam hominum suorum de Warinvilla. Ex dono Ansetilli filii Saffridi Campiniaci, terram unius hospitis plenarii, nomine Johannis del Buissun, in Turvilla. Ex dono cujusdam balistarii Rogerii de Bello Monte, beneficium quod tenebat de eodem Rogero in Mainnillo Ysembardi. Ex dono Hersendis, uxoris Ribaldi de Osmundi Villa, et Roberti filii sui, decimam quam habebant in Martini Villa, tam de suo dominio quam hominibus suis, scilicet duas garbas. Idem fecit Ricardus de Luisores de terra quam habebat pro filia prefati Ribaldi. Ex dono Arnulfi Pinel, terram quam habebat apud Malmuncel annuente domino suo Turgiso episcopo Abrincensi. Ex dono supradicti Roberti comitis Mellenti, ecclesiam et decimam de Cherlentina et manerium de Tostes cum pertinentiis suis, habendum et tenendum libere cum omnibus libertatibus et liberis consuetudinibus suis, sicut rex Willelmus et ipse comes illud melius et liberius tenuerunt. Item ex dono ejusdem comitis, rege Henrico annuente et confirmante, manerium de Postesberi ita libere sicut predictum

tenendum. Ex dono ipsius regis Henrici, feiriam trium dierum in villa Bosci Giet, ita liberam sicut ipse rex suas habebat. Item ex dono et concessione ipsius regis Henrici, quod predicti monachi de Pratellis habeant et teneant omnia sua bene et in pace, et libere et honorifice, sicut melius tenuerunt tempore patris sui, et quod omnes dominice res eorumdem monachorum quas poterunt monstrare esse suas sint quiete de omni theloneo et consuetudine et passagio, sicut res monachorum de Fiscanno et de Cadomo et de aliis abbatibus de dominio suo. Ex dono Henrici comitis de Warewich, villam de Warmintona liberam cum omnibus consuetudinibus suis, sicut eam in dominio suo habebat, exceptis birvitis que appendebant illi manerio. Ex dono Rogeri del Esprevier, concessione mea et ex dono patris sui, terram quam dederunt eis in Esturvilla. Ex dono Gualeranni comitis Mellenti, concessione Roberti filii sui et Agnetis uxoris sue et assensu meo, decimam septimanam totius redditus Pontis Audomari, liberam et quietam sicut idem comes novem septimanas habebat. Ex dono Roberti comitis Mellenti, pro anima H. regis filii mei, duas quadrigas in Brotona ad consuetudinem forestariorum, et unam quadrigam cum uno equo et duobus hominibus ad consuetudinem forestarii et ad sequendum gloarios suos per eandem forestam, secundum quod in carta ejus continetur. Item ex dono ejusdem comitis, unam mansuram in loco convenienti ad servientem illorum hospitandum, qui erit quietus de eo quod emerit ad comedendum et bibendum et habebit liberam consuetudinem mortui bosci. Item ex dono ejusdem, decimam septimanam piscature Rille, ita liberam et quietam habendam sicut ipse novem alias habet, et quietantiam ab omni taillia, quam jamdictus comes de Mellent eis dedit de omni terra sua quam ipsi de eo et de antecessoribus suis tenent, et omnes alias quietantias et libertates quas idem comes et antecessores sui predictae ecclesie et monachis concesserunt, sicut carta ipsius comitis de Mellent quam inde habent testatur. Quare volo et firmiter precipio quod supradicta abbatia Sancti Petri de Pratellis et monachi in ea Deo servientes omnia predicta habeant et teneant in libera et perpetua elemosina, bene et in pace, libere et quiete, integre et plenarie et honorifice, in ecclesiis et decimis et redditibus et terris, in bosco et plano, in pratis et pascuis, in aquis et molendinis, in vivariis et stagnis et piscariis et turbariis et mariscis, in viis et semitis, et in omnibus aliis locis et aliis rebus ad ea pertinentibus, cum omnibus libertatibus et liberis consuetudinibus suis, sicut carte donatorum testantur.

Testibus : Waltero Rothomagensi archiepiscopo, H. Dunelmensi et H. Baiocensi episcopis, H. Covintrensi electo, Roberto Filio Willelmi archidiacono de Notingham, Johanne de Constanciis archidiacono Oxenefordie, comite Willelmo de Mannevilla, Willelmo comite de Saresb[eria], Willelmo de Humetis constabulario, Willelmo Filio Radulphi seneschallo Normannie, Willelmo de Mara, Alveredo de Sancto Martino, Gilleberto Filio Reinfr[edi].
Apud Cadomum.